

Vergaderjaar 2004–2005

25 733

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs

Nr. 108

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 23 juni 2005

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ heeft op 25 mei 2005 overleg gevoerd met staatssecretaris Van der Laan van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over:

- **de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van der Laan, d.d. 29 juni 2004 inzake toezeggingen AO ict d.d. 3 juni 2004 (kamerstuk 25 733, nr. 104);**
- **de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van der Laan, d.d. 1 oktober 2004 inzake voortgang Open Source Software projecten (kamerstuk 25 733, nr. 105);**
- **de brief van de Hoofdinspecteur Primair Onderwijs, d.d. 10 maart 2005, inzake ict-school portraits: 20 school portraits of innovative use of ICT in six European countries (briefnummer: OCW0500295);**
- **de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van der Laan, d.d. 23 maart 2005 inzake aanbieding voortgangsrapportage ICT in het onderwijs (kamerstuk 25 733, nr. 106);**
- **de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van der Laan, d.d. 11 mei 2005 inzake de stichtingen Kennisnet en ict op school (kamerstuk 25 733, nr. 107). Bijlagen behorende bij de brief:**
ICT in cijfers 2004–2005, IVA/ITS, februari 1005;
Acht jaar onderwijs & ICT, IVA/ITS, maart 2005;
Evaluatie Stichting Kennisnet en Stichting ICT op school B&A groep, januari 2005;
Schoolleiders on line, Inspectie van het Onderwijs, januari 2005;
ICT programma 2000–2004, Inspectie van het Onderwijs, 2004;
Rapportage van de Auditdienst van OCW over de voortgangsrapportage ICT in het onderwijs 2004.

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Cornielje (VVD), voorzitter, Lambrechts (D66), Hamer (PvdA), Van Bommel (SP), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (ChristenUnie), Vergeer (SP), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), Jan de Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Eski (CDA), Smeets (PvdA), ondervoorzitter, Eijssink (PvdA), Leerdam (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Visser (VVD), Azough (GroenLinks) en Roefs (PvdA).

Plv. leden: Ferrier (CDA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Bussemaker (PvdA), Tonkens (GroenLinks), Brinkel (CDA), Hirs Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Dijkma (PvdA), Hessels (CDA), Sterk (CDA), Atsma (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Verbeet (PvdA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA), Aptroot (VVD), Halsema (GroenLinks) en Kalsbeek (PvdA).

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De staatssecretaris biedt de leden van de vaste Kamercommissie een zeefdruk aan met als thema «Een einde en tevens een nieuw begin» als blijk van waardering voor hun inzet en betrokkenheid in de afgelopen jaren.

De heer **Hessels** (CDA) complimenteert dit kabinet en vorige kabinetten met het resultaat dat is bereikt nadat acht jaar is gewerkt aan de volledige implementatie van ict-middelen in alle lagen van het Nederlandse onderwijs. De kosten van dit totale project bedroegen weliswaar € 1,8 mld., maar inmiddels beschikken nagenoeg alle scholen in Nederland over de modernste computerapparatuur, een breedbandverbinding en ruime hoeveelheden educatieve software. De docenten zijn nu ook goed in staat om de ict-middelen op een goede manier in de lessen in te zetten. In het basisonderwijs is het aantal leerlingen per computer gedaald van 27 in 1997 naar 7 in 2004. Het aantal leerlingen per internetaansluiting in het voortgezet onderwijs is gedaald van 51 in 1998 naar 9 in 2004. De Stichting Ict op school heeft ervoor gezorgd dat duizenden scholen op regionaal niveau samenwerken op de terreinen van techniek en beheer van ict-voorzieningen. Die scholen doen ook onderzoek en wisselen kennis uit. Tevens worden inkoopcombinaties gevormd die voor het beschikbare budget met innovatieve concepten vaak meer kunnen bieden.

Wat is de mening van de staatssecretaris over de serverloze basisschool met de mogelijkheid om een groot deel van het netwerkbeheer en de software-rechten centraal in te kopen en te beheren? Wat zijn de mogelijkheden om deze innovatieve concepten in de toekomst verder te ondersteunen?

De heer Hessels is tevreden over de inhoudelijke prestaties van de Stichting Kennisnet. Het aantal bezoekers per week is toegenomen tot meer dan 1 miljoen maar het aantal leerlingen dat maandelijks van het Kennisnet gebruikmaakt, lijkt opmerkelijk laag. Veel leraren in het primair onderwijs maken gebruik van het Kennisnet, maar dat geldt niet voor docenten in het voortgezet onderwijs. Is de staatssecretaris bereid om samen met de Stichting Kennisnet een nieuw plan te maken met als doel toename van het gebruik door docenten en leerlingen te bewerkstelligen? Misschien is het goed om de scholen te adviseren op alle school-computers het Kennisnet als vaste startpagina in te stellen.

Hij is er voorstander van dat met name het vierde domein met de titel «Leer voor de toekomst» de komende jaren veel aandacht zal krijgen. Kan de staatssecretaris al iets zeggen over de verdere uitwerking daarvan? Door de inspanning van velen is het aantal scholen in onrendabele gebieden veel lager uitgevallen dan verwacht. Dat heeft vooral te maken met de uitrol van breedband en andere mogelijkheden die kabelaanbieders bieden. Mede daardoor is deels sprake van een onderuitputting van het budget voor 2004 voor de aansluiting van de onrendabele gebieden. Een ander deel van het gelabelde budget is terecht overgeheveld naar de lumpsum. Gezien het resultaat en de voorspelde toekomst voor ict in het onderwijs, acht de heer Hessels de tijd rijp om de status van groot project op te heffen en de staatssecretaris decharge te verlenen voor het gehele project.

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF) vindt het belangrijk om de geformuleerde doelstellingen van dit grote project van ongeveer € 1,5 mld., de criteria, de behaalde resultaten en de financiële doelmatigheid onder de loep te nemen. Zij pleit dus voor een degelijke eindevaluatie. Kort schetst zij de geschiedenis. Vanaf 1999 heeft het consortium NLtree* 11 000 scholen op het internet aangesloten. Daarmee was een bedrag van ongeveer € 400 mln. gemoeid. KPN is met een aanbod gekomen waarvan veel scholen gebruik hebben gemaakt. Hoeveel scholen maken nu nog gebruik van het

door de overheid aangelegde netwerk en hoeveel scholen zijn overgestapt naar KPN of naar andere aanbieders? Wie is de eigenaar van het netwerk, welk gebruik wordt daarvan gemaakt en wat zijn de toekomstige mogelijkheden daarvan voor anderen? Wat is uit de huidige gebruikcijfers op te maken over de doelmatigheid van de door de overheid gedane investering? Vallen die binnen een normale afschrijvingsperiode van een netwerk van € 400 mln., of is er sprake van kapitaalvernietiging?

Dezelfde vragen stelt zij over de centrale voorzieningen om uit de antwoorden daarop af te leiden wat de doelmatigheid is geweest van de oorspronkelijke investeringen. Ook in satellietverbindingen zijn extra investeringen gedaan, omdat het niet mogelijk was alle scholen tijdig aan te sluiten. Daarover stelt zij eveneens dezelfde vragen, omdat in de brief van 29 juni jongstleden staat dat bij de uitvoering van de subsidieregeling onrendabele gebieden administratieve fouten zijn gemaakt. Zij vraagt de staatssecretaris daarop nader in te gaan.

Tijdens de begrotingsbehandeling in 2003 is een amendement aangenomen waarmee € 4 mln. werd vrijgemaakt voor de professionalisering van docenten. Mevrouw Kraneveldt vraagt de staatssecretaris uitvoeriger in te gaan op de uitvoering daarvan dan zij in haar verantwoordingsstuk heeft gedaan. In het kader van het project Ict op school vraagt zij hoeveel beleidsmakers zich nu namens het ministerie van OCW bezighouden met het begeleiden van de onderwijssector. Na bestudering van de geschiedenis van dit project bekruipt haar het gevoel dat activiteiten worden bedacht om de beleidsmakers van het departement een plaats en wat continuïteit te bieden. Zij vraagt daarover nadere uitleg. Er is gewerkt met een klankbordgroep waarin uitsluitend de directies en het bestuur van beide stichtingen en de directie ict van het ministerie van OCW waren vertegenwoordigd. Waarom is er ook niet uitvoerig gesproken met docenten, leerlingen, ict-coördinatoren op scholen, partners, toeleveranciers en onafhankelijke ict-deskundigen? Wat moet er na 2005 gebeuren? Waaraan heeft het onderwijsveld behoefte? Moeten de organisaties blijven bestaan en hun takenpakket behouden? Mevrouw Kraneveldt meent dat de begeleidingstaken van de overheid door één kleine, slagvaardige en deskundige organisatie met bijpassende middelen moeten worden uitgevoerd. Kan de staatssecretaris daarvoor voorstellen voorleggen?

Naar aanleiding van de brief van 23 maart jongstleden vraagt zij tot slot uitleg over de kennisrotonde.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) vindt dat er de afgelopen jaren op het terrein van ict in het onderwijs veel goede stappen zijn gezet. Voortgang en continuïteit zijn nu van belang. Zij sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Kraneveldt over de aansluitingen van KPN en van andere ondernemingen. Als zij niet doorgaan met het leveren van die diensten, wordt de continuïteit dan op een andere manier gewaarborgd, of is het belangrijk met die ontwikkelingen nu al rekening te houden en actie te ondernemen? Hoewel veel zaken in de afgelopen tijd beter zijn geregeld, zijn er ook problemen die zich herhalen en zelfs groter worden. Die hebben vooral te maken met de fysieke infrastructuur. Daarover maakt zij zich zorgen en zij vraagt de staatssecretaris naar mogelijke oplossingen. Ook vraagt mevrouw Lambrechts de staatssecretaris om nader in te gaan op datgene wat zij in haar brief heeft verwoord over de toekomst van de organisaties, het eventueel integreren daarvan, de bestuurlijke vormgeving enz.

De universiteit van Twente heeft een brief gestuurd met de mededeling dat vijftien landen zullen meewerken aan een gezamenlijk onderzoek naar de bijdrage van ict aan de kwaliteit van het onderwijs onder de naam SITES 2006. Het verbaast haar dat Nederland daaraan niet zal meedoen en zij vraagt om een toelichting. Is het niet alsnog mogelijk daaraan deel te nemen?

De heer **Szabó** (VVD) stelt vast dat dit project veel geld heeft gekost, dat daaraan een aantal haken en ogen zitten, maar dat het desondanks goed is geweest dat dit van de grond is gekomen. De resultaten zijn voldoende en daarom verleent hij de staatssecretaris decharge voor het gehele project. Nu de grootprojectstatus waarschijnlijk wordt beëindigd, vraagt hij wat er gebeurt met de projectorganisatie. Over de voortgang van ict in het onderwijs maakt hij zich zorgen. Hij noemt onder andere het regelmatig vervangen van de pc's, de waarborg dat de kwaliteit binnen de scholen gehandhaafd wordt en het waarborgen dat de lerarenopleidingen voldoende aansluiten op de ict-ontwikkelingen in de maatschappij. Op welke wijze is de staatssecretaris van plan de Kamer daarover te rapporteren?

Tot slot zegt de heer Szabó dat er nog steeds een kloof is tussen het gebruik van de pc's op school en de toegang tot de netwerken vanuit de thuissituatie. Hoe is deze ommissie te verhelpen?

De heer **Tichelaar** (PvdA) dankt de staatssecretaris en alle medewerkers die de afgelopen jaren bij dit project betrokken zijn geweest voor hun inzet. Hij is er voorstander van om de grootprojectstatus te beëindigen. Het is positief dat er in het onderwijs nu veel meer gebruik wordt gemaakt van pc's dan voorheen, maar het integrale gebruik van ict-middelen in didactische zin staat nog steeds in de kinderschoenen. Vaak zijn het de hobbyisten die het project trekken en dat heeft gevolgen voor de voortgang. Is de staatssecretaris het met die conclusie eens? De heer Tichelaar constateert tot zijn schrik dat men in het primair onderwijs plotseling minder investeert in computerprogramma's en licenties.

Hij is het niet eens met mevrouw Kraneveldt dat het goed is om de bestaande organisaties te integreren, omdat er sprake is van verschillen in functionaliteit: de een is aanbieder en de ander is een soort consumentenorganisatie. Wat is de mening van de staatssecretaris daarover? Wat gebeurt er met de mensen die dit project de afgelopen acht jaar hebben getrokken en wat wordt hun positie binnen het departement? Het lijkt de heer Tichelaar van belang dat de Kamer kan volgen hoe dit proces een vervolg krijgt, dat het daadwerkelijk wordt geïmplementeerd en wat de rol van de inspectie zal zijn. Hij pleit voor monitoring, aandacht voor dit onderwerp in het onderwijsverslag en besprekingen. Is de staatssecretaris van mening dat het beter is om op den duur ook over te gaan op publiek-private financiering?

De heer Tichelaar doet tot slot de suggestie het totale ict-dossier voortaan aan de sector zelf over te laten.

Het antwoord van de staatssecretaris

De **staatssecretaris** is over het algemeen tevreden met de resultaten van het project. Het bedrag van € 1,8 mld. is een voorwaarde geweest om het voorzieningenniveau van de scholen op orde te krijgen. Voor het Kennisnetwerk is in Nederland niet een groot speciaal netwerk uitgerold dat door welke organisatie dan ook wordt beheerst. Op basis van contracten is gebruik gemaakt van de beschikbare voorzieningen van kabelbedrijven. Dat heeft een grote besparing opgeleverd. Er was en is dus geen sprake van eigendom. Die voorzieningen zijn nog steeds in handen van de betreffende kabelbedrijven. Inmiddels heeft driekwart van de scholen voor KPN gekozen, omdat het aanbod goed was. In geval van terugtrekking, is het voorzieningenniveau voldoende gewaarborgd. Zij heeft geen signalen ontvangen dat KPN misbruik maakt van zijn positie. Er zijn voorhoedescholen die tot een integraal onderwijsconcept met ict zijn gekomen, al zijn er dat op dit moment niet veel. Die scholen vervullen een voorbeeldfunctie voor de middengroep. De achterhoede wordt tot haar vreugde steeds kleiner. Zij is positief over de ontwikkelingen. De staatssecretaris heeft de stichtingen gevraagd om aan de voorhoede, de middengroep en

de achterhoede in hun beleidsplan nadrukkelijk aandacht te besteden. De ene school heeft immers behoefte aan een andere vorm van ondersteuning dan de andere. Het lijkt haar ook om goed met de twee stichtingen een kwalitatief onderzoek te doen waaruit blijkt waarom het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van het Kennisnet laag is en op welke manier dat kan stijgen. De stichtingen zullen nagaan of het mogelijk is in te zetten op een meer vraaggestuurde benadering. Het is namelijk belangrijk in te spelen op de wensen en de behoeften van de scholen.

Het bedrag van € 4 mln. (amendement Bonke) is onder andere ingezet voor het trainen van de trainer, het organiseren van een wedstrijd en voor het ontwikkelen van leermateriaal. De staatssecretaris bemerkt dat er binnen de Kamer veel draagvlak is voor lumpsum.

Van het totaal aan ict-middelen komt 85 tot 90% rechtstreeks bij de scholen terecht. Dat geld is onder andere bestemd voor het vernieuwen van de computerapparatuur en de software. Tijdige vervanging van computers en software is de verantwoordelijkheid van de scholen. De Inspectie voor het onderwijs heeft de verantwoordelijkheid om de kwaliteit van het onderwijs te toetsen. De centrale verantwoordelijkheid blijft alleen bestaan voor die zaken waarvoor dat strikt noodzakelijk is.

Op dit moment is niet precies bekend waarom bepaalde problemen opnieuw voorkomen en soms zelfs verergeren. Wel is duidelijk dat dit verband houdt met de aanpak van de voorhoede, de middengroep en de achterhoede. Waarschijnlijk zullen die problemen vanzelf verdwijnen, omdat vooral Stichting Kennisnet en ict op school ondersteuning bieden en de docenten zich verder ontwikkelen. Daarbij komt dat er een bewustwordingsproces op gang zal komen. Dat zal gevolg hebben voor de financiële keuzes die worden gemaakt. In antwoord op de vraag van de heer Hessels zegt de staatssecretaris dat het positief is dat bedrijven totaalvoorzieningen gaan aanbieden. Zij zou het toejuichen als de markt de school beschouwde als een belangrijke klant waaraan integrale ondersteunende voorzieningen kunnen worden geleverd. Dat is echter iets anders dan publiekprivate samenwerking. Vorig jaar heeft de Kamer een pittig debat gevoerd over sponsoring. Publiekprivate samenwerking houdt in het bedrijfsleven al snel sponsoring en positieve merkbeleving in en de Kamer heeft haar toen nadrukkelijk gevraagd daarop scherp toe te zien. Het uitgangspunt van het kabinet is dat een school zonder publiekprivate samenwerking op een adequaat ict-niveau kan opereren. Het door bedrijven gebruiken van voorhoedescholen om te experimenteren met nieuwe software vindt zij goed.

In antwoord op de vraag van de heer Hessels over de serverloze basis-school zegt de staatssecretaris dat zij alle ontwikkelingen toejuicht die de scholen kunnen ontlasten van administratieve rompslomp en ingewikkelde vraagstukken.

Het was mogelijk geweest om nog een eindevaluatie te houden, maar er is ieder jaar gerapporteerd (vorig jaar een evaluatie) en er zijn meerjarige accountantsverklaringen verstrekt. Het was misschien wel beter geweest vooraf aan te geven op welke punten achteraf toetsing gewenst was, maar daartoe heeft haar voorganger niet besloten. Dat is een leerpunt.

In antwoord op de vraag van mevrouw Lambrechts over het niet deelnemen aan het onderzoek SITES zegt zij dat er in Nederland al veel informatie beschikbaar is uit monitoring. Alle betrokken organisaties beschikken overigens over onderzoeksmiddelen. Daarbij komt dat meedoen voor de scholen een belasting zou betekenen. Bovendien zouden daarmee veel kosten zijn gemoeid en zij beschikt niet over een onderzoeksbudget.

De evaluatie van de stichtingen is positief. Aanvankelijk namen de twee stichtingen een afzonderlijke positie in, maar in de loop der tijd is dat onderscheid wat minder scherp geworden. In het bestuurlijk overleg over de toekomst van de stichtingen is geconstateerd dat het belangrijk is overlap weg te nemen. De gedachte is te komen tot één bestuur. Wel dient

de consumentenpositie onafhankelijk te zijn. De directie ict bestaat op dit moment uit ongeveer 15 fte's. Die directie wordt opgeheven, omdat het ministerie zich op het punt van die beleidsverantwoordelijkheid volledig terugtrekt. De operationele verantwoordelijkheid ligt bij de stichtingen. Om de toekomstige ontwikkelingen op het terrein van de ict goed te blijven begeleiden, zijn bij de directies voortgezet onderwijs ongeveer zes fte's nodig. Zodoende wordt gewaarborgd dat ict een integraal onderdeel is van het totale onderwijsbeleid.

In reactie op de slotopmerking van de heer Tichelaar zegt de staatssecretaris dat het belangrijk is onderscheid te maken tussen de organisatorische invulling en de politieke verantwoordelijkheid. Zij is politiek verantwoordelijk en is blij met dit deel van haar portefeuille. Het is dus niet nodig haar te ontlasten. Om verkokering binnen het departement op politiek niveau te voorkomen, vindt zij het fijn medeverantwoordelijkheid te dragen voor het onderwijs. De drie bewindspersonen hebben onderling veelvuldig overleg en er vindt afstemming plaats.

In antwoord op de vraag over de subsidieregeling voor de onrendabele gebieden zegt zij dat er inderdaad een administratieve fout is gemaakt, maar dat die inmiddels is hersteld. Die fout heeft geen consequenties gehad voor de scholen die een subsidieaanvraag hebben ingediend. Men is nagegaan of de scholen daadwerkelijk recht hadden op die vergoeding. Van de 783 resterende aanvragen zijn er 597 gehonoreerd. De procedure is in 2004 afgerond en er is een goedkeurende verklaring van de auditdienst gekomen.

Het doel van de kennisrotonde is dat van elkaar wordt geleerd. Het is de bedoeling dat daarmee een enorme stroom van kennis en informatie op gang komt. In de proefperiode zijn met de kennisrotonde goede ervaringen opgedaan, al is nu nog sprake van kleinschaligheid.

Binnen de lerarenopleiding is aandacht voor ict, met name als voorbereiding op de werkpraktijk. Het beeld is echter niet dat er sprake is van een hoog innovatief niveau. Aan stageplaatsen in dit vakgebied wordt ook aandacht besteed. Op dit moment is men bezig met de voorbereiding van een plan om ict beter te integreren in de lerarenopleiding.

Het is mogelijk om vanuit de thuissituatie gebruik te maken van het Kennisnet. Het is aan de school zelf de mogelijkheid te bieden om in te loggen, zodat leerlingen thuis een beroep op het interne netwerk kunnen doen.

Op dit moment is de overheid in gesprek met het veld over het vierde domein. Uit het veld heeft zij vernomen dat dit een interessant thema is. Als aan dat project behoefte blijkt te bestaan, is zij bereid dat te faciliteren. Het is een vrij project dat van onderaf tot stand zal komen en dat vooral zal worden geplaatst in het licht van de koersdocumenten die gezamenlijk zijn opgesteld. Nu wordt ook overleg gevoerd met het de onderwijsorganisaties over de vraag of zij daarin een rol kunnen of willen vervullen.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Hessels** (CDA) vindt het belangrijk dat ict volledig wordt geïntegreerd in het onderwijsproces. Hij is er, zoals gezegd, voorstander van de grootprojectstatus te beëindigen.

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF) is eveneens voorstander van het beëindigen van de grootprojectstatus. Zij vindt het belangrijk grote projecten goed te evalueren, zodat men van fouten kan leren. Mevrouw Kraneveldt pleit ervoor voortaan vooraf de doelstellingen te formuleren en aan te geven op welke punten men achteraf moet toetsen. Ook is het belangrijk voor de toekomst een aantal goede afspraken te maken over de rol van de overheid en van de scholen. Op welke punten dient de overheid zich terug te trekken en op welke terreinen zou zij nog moeten stimuleren en initiëren? Het aanbod van de heer Tichelaar lijkt haar op langere termijn meer

geschikt. Zij pleit ervoor bijvoorbeeld eenmaal per jaar met de staatssecretaris te overleggen over het verloop en de voortgang.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) gaat akkoord met het beëindigen van de grootprojectstatus, al vindt zij het belangrijk de vinger aan de pols te houden. Zij wijst nogmaals op de problemen op het terrein van de infrastructuur. Zou het niet raadzaam zijn om die monitor de komende jaren toe te blijven spitsen op de genoemde punten? Belangrijk is de didactische inbedding van ict in het onderwijs. Dat vergt van de staatssecretaris extra inspanning. Het onderzoek SITES richt zich daarop. De brief over dat onderzoek is overigens aan de minister gericht, wat niet correct is. Zij zal die aan de staatssecretaris zenden met het verzoek die nogmaals te lezen. Mevrouw Lambrechts verzoekt haar tot slot na lezing in te gaan op de vraag of er niet alsnog een reden is om aan dat onderzoek mee te doen.

De heer **Szabó** (VVD) is verrast door het initiatief vierde domein. Innovativiteit is immers een gave. Het lijkt hem goed de Kamer eenmaal per jaar door middel van een korte monitor te informeren. Hij is, zoals gezegd, voorstander van beëindiging van de grootprojectstatus.

De heer **Tichelaar** (PvdA) gaat, zoals reeds opgemerkt, akkoord met het beëindigen van de grootprojectstatus. Hij vervolgt dat de staatssecretaris hem heeft overtuigd met haar woorden over de ondersteuningsorganisaties. Hij betreurt het wel dat zij zijn suggestie niet aanneemt. De heer Tichelaar is er geen voorstander van slechts nu en dan te worden geïnformeerd over ict in het onderwijs. Men bevindt zich nu pas in het beginstadium. Daarom hecht hij aan eenduidige aansturing en aan het voorkomen van politieke spelletjes. Hij verzoekt de staatssecretaris nogmaals haar gedachten te laten gaan over de door hem gedane suggestie.

De **staatssecretaris** heeft de indruk dat de Kamer toestemming zal geven voor het beëindigen van de grootprojectstatus. Het reguliere controlemechanisme is aan de Kamer en zij legt verantwoording af over alle gewenste zaken. Elk dossier heeft knelpunten en die hebben altijd de aandacht van de betreffende bewindspersoon en de Kamer. Ook de stichtingen houden zich daarmee permanent bezig. Daarnaast is er de inspectie die aspecten rondom ict zal gaan monitoren. De intensiteit van de informatievoorziening zal uiteraard na de beëindiging van de grootprojectstatus minder zijn. Zij zegt toe dat zij nagaat of het mogelijk is in de monitor een aantal focussen aan te brengen op de knelpunten waarvoor de Kamer aandacht heeft gevraagd. De Kamer moet aangeven of zij die beknopte informatie integraal in de begrotingsbehandelingscyclus of in het onderwijsverslag wenst, of dat zij die apart wil ontvangen. Bij het vierde domein gaat het om de vraag of kinderen voldoende worden voorbereid voor de huidige kenniseconomiemaatschappij. In reactie op de suggestie van de heer Tichelaar in eerste termijn en naar aanleiding van zijn opmerkingen in tweede termijn merkt de staatssecretaris op dat de uitstekende samenwerking tussen de drie bewindslieden op het departement garandeert dat er sprake is van een integrale visie op ict binnen het onderwijs. Zij geeft de voorkeur aan de huidige werkwijze. Over het onderzoek SITES merkt zij op dat niet de conclusie is dat het onderzoek niet belangrijk is, maar dat het aan de instellingen in het veld is om aan te geven of zij dat zinvol vinden. Zij laat het onderzoek op dit punt liever aan anderen over, maar hecht eraan dat reeds beschikbare informatie daarvoor wordt gebruikt in plaats van nieuwe dataverzameling.

De **voorzitter** concludeert dat de staatssecretaris heeft toegezegd de Kamer te rapporteren over de voortgang van ict op school. Die rapportages zullen in ieder geval onderdeel uitmaken van de verschillende

stukken die de Kamer over het onderwijs in het algemeen ontvangt in het kader van de begrotingscyclus. Als de Kamer echter nog een afzonderlijke rapportage wil, zal de vaste Kamercommissie dat aan haar laten weten op grond van het overleg in de procedurevergadering. In die vergadering zal ook een besluit worden genomen over een voorstel aan de Kamer inzake het al dan niet beëindigen van de status van groot project.

De voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Cornielje

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Jaspers